

U 75/2021 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om ett förslag till rådets beslut (Undertecknande av protokollet om säkerhetsrätter som gäller jordbruks-, byggindustri- och gruvedriftsutrustning på Europeiska unionens vägnar)

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen kommissionens förslag av den 3 december 2021 med förslag till rådets beslut om undertecknande, på Europeiska unionens vägnar, av protokollet om särskilda frågor rörande jordbruks-, byggindustri- och gruvedriftsutrustning till konventionen om internationell säkerhetsrätt till flyttbar egendom samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 20 januari 2022

Justitieminister Anna-Maja Henriksson

Lagstiftningsråd Pekka Pulkkinen

JUSTITIEMINISTERIET

PROMEMORIA
20.1.2022

EU/2017/1410

FÖRSLAG TILL RÅDETS BESLUT OM UNDERTECKNANDE, PÅ EUROPEISKA UNIONENS VÄGNAR, AV PROTOKOLLET OM SÄRSKILDA FRÅGOR RÖRANDE JORDBRUKS-, BYGGINDUSTRI- OCH GRUVDRIFTSUTRUSTNING TILL KONVENTIONEN OM INTERNATIONELL SÄKERHETS RÄTT TILL FLYTTBAR EGENDOM

1 Förslagets bakgrund och syfte

Kommissionen gav den 3 december 2021 ett förslag till rådets beslut om undertecknande av protokollet om säkerhetsrätter som gäller jordbruks-, byggindustri- och gruvdriftsutrustning (nedan även MAC-protokollet) till konventionen om internationell säkerhetsrätt till flyttbar egendom (KOM(2021) 746 slutlig).

MAC-protokollet anknyter till den så kallade Kapstadskonventionen om internationell säkerhetsrätt till flyttbar egendom (Convention on International Interests in Mobile Equipment, nedan även konventionen). Europeiska unionen (EU) tillträdde Kapstadskonventionen och det så kallade luftfartygsprotokollet som anknyter till den i april 2009. EU har även 2009 undertecknat och 2014 antagit det till konventionen bifogade protokollet om användning av rullande järnvägsmateriel som säkerhet.

Syftet med MAC-protokollet är att göra det enklare och effektivisera användningen som finansieringssäkerhet av maskiner och anordningar som används inom byggindustrin, gruvdriften och jordbruket. I Kapstadskonventionen och i MAC-protokollet ingår bestämmelser bland annat om skapandet av en internationell säkerhetsrätt, rättsmedlen för dem som innehar säkerhetsrätten, den internationella säkerhetsrättens företrädesrätt i förhållande till andra rättigheter som omfattar samma egendom, säkerhetsrättens ställning vid situationer av gäldenärens insolvens samt det internationella systemet för registrering av säkerhetsrätter.

Genom Kapstadskonventionen och MAC-protokollet skapas det ett internationellt register för säkerhetsrätter i vilket det kan införas säkerhetsrätter som omfattar maskiner och anordningar som används inom byggindustrin, gruvdriften och jordbruket. Säkerhetsrätten kan effektivt verkställas i samtliga avtalsstater. Det ökar tryggheten för finansiärerna och uthyrarna av utrustningen och sänker därigenom finansieringskostnaderna för användarna av utrustningen, närmast bygg-, gruvdrifts- och jordbruksföretagen.

Tills vidare har inte en enda stat ratificerat MAC-protokollet, men det har undertecknats av Kongo, Gambia, Nigeria, Paraguay och USA. MAC-protokollet är ett så kallat blandavtal och en del av protokollets bestämmelser hör till EU:s exklusiva behörighet. Enligt vedertagen praxis har de medlemsstater som så önskat undertecknat konventionen och de protokoll som tidigare bifogats till konventionen efter att EU undertecknat dem. Förfarandet grundar sig på medlemsstaternas och EU-organens nära samarbete och säkerställer en enhetlig internationell representation för EU och medlemsstaterna.

Syftet med kommissionens beslutsförslag är att ge fullmakter att underteckna MAC-protokollet på EU:s vägnar. Medlemsstaterna förpliktas dock inte i beslutet att underteckna protokollet för egen del. Beslut om ett eventuellt undertecknande för Finlands del fattas separat i ett senare skede. Beslut om ingående av MAC-protokollet på unionens vägnar, dvs. att unionen juridiskt

förbinder sig att följa protokollets bestämmelser, fattas separat utifrån ett beslutsförslag som kommissionen lägger fram senare.

2 Förslagets huvudsakliga innehåll

I artikel 1 i kommissionens förslag godkänns undertecknandet av MAC-protokollet. I artikel 2 i förslaget bemyndigas kommissionen att utse den person som har fullmakt att på unionens vägnar deponera ratifikationsinstrumentet för MAC-protokollet. Enligt artikel 3 i förslaget ska unionen vid undertecknandet av protokollet avge en förklaring som återfinns i bilagan till beslutsförslaget. Förklaringen syftar närmast till att informera stater utanför unionen om omfattningen av unionens exklusiva behörighet, dvs. vilka bestämmelser unionen är behörig att förbinda sig till. Artikel 4 i förslaget innehåller det sedvanliga stadgandet om att beslutet träder i kraft 20 dagar efter att det har publicerats i Europeiska unionens officiella tidning.

I enlighet med stycke 5 i den bilagda förklaringen grundar sig unionens exklusiva behörighet i fråga om tillämpningsområdet för protokollet på förordning (EG) nr 1215/2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, förordning (EG) nr 2015/848 om insolvensförfaranden, förordning (EG) nr 593/2008 om tillämplig lag på avtalsförpliktelser.

3 Behörighetsgrund och förhållande till subsidiaritetsprincipen

Beslutet grundar sig på artikel 81.2 och artikel 218.5 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Beslutet gäller i enlighet med det som angetts ovan sådana frågor som faller under EU:s exklusiva behörighet. Förslaget motsvarar till sitt innehåll de förslag som tidigare antagits i fråga om de övriga protokollen till konventionen och det går inte utöver målet att säkerställa att EU:s exklusiva externa behörighet när det gäller vissa bestämmelser i MAC-protokollet respekteras och att medlemsstaterna sinsemellan kan tillämpa EU-rätten.

4 Förslagets konsekvenser

I enlighet med principerna för folkrätten uttrycker EU genom undertecknande av protokollet sin avsikt att senare förbinda sig till bestämmelserna i protokollet. Några andra konsekvenser har undertecknandet inte.

Finland får fritt pröva om landet undertecknar protokollet för sin egen del. Ett sannolikt senare ingående av protokollet på unionens vägnar innebär visserligen att de protokollsbestämmelser som hör till unionens exklusiva behörighet blir en del av EU-lagstiftningen och på detta sätt också bindande för Finland. I praktiken kommer inte ens denna omständighet att ha betydande verkningar för Finlands del.

5 Nationell behandling av förslaget och behandling inom EU

Utkastet till U-skrivelse har i januari 2021 behandlats av statsrådets beredningssektion för rättsliga frågor. Kommissionens förhandlingsmandat för MAC-protokollet har behandlats i statsrådet och riksdagen 2017 (E 74/2017 rd), varvid Finland har understött projektet.

Behandlingen av förslaget i rådets arbetsgrupp inleddes den 21 december 2021. I medlemsstaterna pågår antagandet av de nationella ståndpunkterna fortfarande, men en del av medlemsstaterna har preliminärt meddelat att de förhåller sig positiva till förslaget.

6 Ålands självstyrelse

Frågan hör till rikets lagstiftningsbehörighet med stöd av 5 kap. 27 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991).

7 Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet understöder att protokollet undertecknas på EU:s vägnar.

För att säkerställa en enhetlig internationell representation för EU och medlemsstaterna är det motiverat att medlemsstaterna undertecknar protokollet först efter att unionen för egen del har gjort det. Även om det inte är sannolikt att Finland undertecknar protokollet inom den närmaste framtiden, finns det skäl att möjliggöra att EU och övriga medlemsstater framskrider med undertecknandet av protokollet.

Förslagets rättsliga grund är korrekt.